

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วมาก ช่วยให้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกทำให้เกิดทางด่วนสารสนเทศ (Information Superhighway) เกิดช่องทางการสื่อสารของสังคมและการศึกษา อินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนห้องสมุดโลก เป็นคลังแห่งความรู้ที่ไร้พรมแดน สถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ จึงนำอินเทอร์เน็ตมาใช้อย่างกว้างขวาง โดยใช้บริการของอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารข้อมูล ค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ในเวลารวดเร็ว

ถนอมพร ดันพิพัฒน์ (2539) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตว่า ผู้ใช้สามารถใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์หลัก ๆ คือ ใช้ในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลและความคิดเห็น โดยการส่งผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า อีเมล ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย นอกจากนี้อีเมลแล้ว การสนทนาแบบออนไลน์ ซึ่งผู้ใช้สามารถโต้ตอบผ่านหน้าจอ เสมือนการคุยโทรศัพท์ด้วยกันแต่ใช้การพิมพ์ข้อความแทนเสียง ปัจจุบันผู้ใช้สามารถคุยโต้ตอบกันและเห็นใบหน้า ท่าทางของคู่สนทนาได้

อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ในการเข้าใช้คอมพิวเตอร์เครื่องอื่นๆ ที่ต่ออยู่ในเครือข่าย ทำให้ผู้ใช้สามารถเรียกโปรแกรมในเครื่องคอมพิวเตอร์นั้น ๆ โดยการใช้อคำสั่ง telnet และยังสามารถสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ผู้ใช้สามารถใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นสารสนเทศต่าง ๆ ในเครือข่ายได้หลายวิธี และวิธีที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบันคือ บริการที่มีชื่อว่า เว็บ ซึ่งอนุญาตให้ผู้ใช้เข้าไปค้นหาข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือเสียงก็ตาม โดยข้อมูลในเว็บจะอยู่ในรูปของไฮเปอร์มีเดีย (Hypermedia) กล่าวคือ มีการเชื่อมโยงของข้อมูลที่เกี่ยวข้งกันเอาไว้ โดยที่ข้อมูลนั้นไม่จำเป็นต้องมาจากแหล่งเดียวกัน

อินเทอร์เน็ตยังมีประโยชน์ในการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้ใช้สามารถคัดลอกและถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล หรือโปรแกรมที่ผู้ผลิตอนุญาตมาใช้ตามต้องการ การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลทำได้โดยการใช้อคำสั่ง ftp หรือการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ช่วยในการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล เช่น Overnet, FTP Voyager เป็นต้น นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตยังเป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่ข่าวสารความคิดเห็น คำถาม คำตอบ คำแนะนำ ตลอดจนเรื่องราวความเป็นไปต่าง ๆ ที่ผู้ใช้ต้องการทราบ

และต้องการเสนอแนะการรับ-ส่งข่าวสารในลักษณะนี้สามารถทำได้โดยการใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตได้หลายวิธีด้วยกัน

ในด้านการศึกษา อินเทอร์เน็ตได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยทุกสาขา เช่น ด้านการแพทย์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และ ศิลปกรรม เป็นต้น ข้อมูลที่มีทั้งตัวอักษร ภาพ เสียง และมัลติมีเดีย ทำให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัย หรือประกอบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้

จากการศึกษางานวิจัยจำนวนมากเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนช่วยทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ ตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ดังจะเห็นได้จากการศึกษาวิจัยของ Rajshree (1998) เกี่ยวกับผลกระทบของการใช้อินเทอร์เน็ตต่อการศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์ พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และการจำของนักศึกษา และนักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน

Gregor and Cuskelly (1994) ได้ทำการศึกษาทดลองใช้กระดานข่าว ทางอินเทอร์เน็ต (Electronic Bulletin Board) เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสาร อภิปราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจในกิจกรรมดังกล่าวอย่างมาก และผู้เรียนมองเห็นคุณค่าในการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งส่งผลต่อการทำงาน การทำการบ้านได้อย่างดี และมองเห็นคุณค่าของการใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ในด้านวิชาการ และการทำงานในอนาคต Swain (1996) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำ เวิลด์ไวด์เว็บ มาใช้ในห้องเรียน สรุปได้ว่า เวิลด์ไวด์เว็บเป็นบริการหนึ่งของอินเทอร์เน็ต ซึ่งช่วยให้ครูและนักเรียนได้ร่วมกันใช้ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ และติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยกันแก้ปัญหา นักเรียนมีอิสระในการควบคุมการเรียนของตนเองได้ สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งความรู้ เพื่อการศึกษา สามารถแสดงผลงานของตนได้ทาง เวิลด์ไวด์เว็บ เว็บไซต์ เว็บเพจและโฮมเพจ นอกจากนี้ นักเรียนยังได้รับโอกาสในการพัฒนาทางด้านสังคมอีกทางหนึ่งด้วย

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อการศึกษาอย่างมาก เป็นเครื่องมือช่วยถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนเฉลี่ย ทั้งด้านความรู้ ความจำ อินเทอร์เน็ตเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการควบคุมตนเองในการทำงาน มีอิสระในการเลือกเนื้อหา เลือกใช้บริการ เลือกเวลา สถานที่ ตลอดจนวิธีการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ตามที่ผู้เรียนต้องการ

สถาบันการศึกษาในประเทศไทย โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาได้มีการติดต่อเชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ตและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอย่างแพร่หลาย ในระดับมัธยมศึกษาก็เช่นเดียวกัน ได้มีการจัดตั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทยเมื่อปี พ.ศ. 2539 ซึ่งมีศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติเป็นศูนย์ประสานงาน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยยกระดับการศึกษาของเยาวชนไทย ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ และเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างโรงเรียน ระหว่างครูกับครู ระหว่างครูกับนักเรียน ตลอดจนระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง (SchoolNet Thailand : เครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย, 2540) นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนต่าง ๆ ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมากที่ไม่ได้เป็นสมาชิกเครือข่ายดังกล่าว แต่ได้นำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และการค้นหาความรู้ประกอบการเรียนการสอน เช่น โรงเรียนลาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นต้น (กรมสามัญศึกษา, 2541) เทคโนโลยีทางอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในโรงเรียนที่ใช้อินเทอร์เน็ตดังกล่าว ทำให้นักเรียนซึ่งอยู่ในวัยอยากรู้ อยากรูเห็น ต้องการสัมผัสความแปลกใหม่ของเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดความนิยมในการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์สูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นวัยที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่า อินเทอร์เน็ตจึงจำเป็นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะมีประโยชน์ต่อการเรียน ฉะนั้นทางกรมวิชาการจึงเปิดให้เลือกกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ (กรมวิชาการ, 2535) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงมีโอกาสได้ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตแตกต่างกัน

จากการศึกษาวิจัยของ คมกริช ทักพิฟ้า (2540) เรื่อง พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 9.92 เดือน โดยเห็นว่าการใช้อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์ต่อการเรียน และเพื่อความบันเทิง นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาดาวน์โหลดโปรแกรม ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และการสนทนาออนไลน์ จากพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตทำให้นักเรียนได้รับทั้งความเพลิดเพลิน และความรู้ รวมทั้งมีเพื่อนใหม่มากขึ้นและนักเรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษา

จากการศึกษาดังกล่าว ยังพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้นำเอาบริการข้อมูลข่าวสารมาใช้ร่วมกับการศึกษาในปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตจึงมีความสำคัญในระดับหนึ่งในการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่สามารถดึงดูดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเข้ามามีบทบาทในการใช้อินเทอร์เน็ตย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ด้วยเหตุนี้การสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านอินเทอร์เน็ต และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่เหมาะสมก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียน

สำหรับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษานั้น ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมไว้ในประเด็นต่างๆ โดยพฤติกรรมที่ศึกษา ได้แก่ ความถี่ในการใช้ ระยะเวลา สถานที่ที่ใช้ ประเภทของเนื้อหาที่เลือก บริการที่เลือกใช้ การใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้การใช้อินเทอร์เน็ต ดังตัวอย่างการวิจัยต่อไปนี้

องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารผ่านเว็บไซต์วีดิโอเว็บของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ อายุ และความเป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ มีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็บไซต์วีดิโอเว็บแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศชายมีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็บไซต์วีดิโอเว็บมากกว่าเพศหญิง นักศึกษาที่มีอายุน้อยมีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็บไซต์วีดิโอเว็บมากกว่านักศึกษาที่มีอายุมาก และนักศึกษาที่เป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์มีพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็บไซต์วีดิโอเว็บมากกว่านักศึกษาที่ไม่เป็นเจ้าของเครื่องคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ ยังได้ข้อค้นพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้การสื่อสารผ่านระบบเว็บไซต์วีดิโอเว็บที่มหาวิทยาลัย และสนใจเปิดรับเนื้อหาประเภทบันเทิงมากที่สุด

เรวดี คงสุภาพกุล (2539) ได้ศึกษาการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์ ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในการแลกเปลี่ยนกับเพื่อน และการค้นคว้า ในขณะที่นิสิตสาขาสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์ใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อกับเพื่อน ส่วนวัตถุประสงค์การใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารกับเพื่อนมากที่สุด

เพ็ญทิพย์ จิรพินนุสรณ์ (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่าวัตถุประสงค์หลักในการแสวงหาข่าวสารผ่านสื่อมวลชนและอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและบุคลากร เป็นการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเพื่อสนองความต้องการของตน นักศึกษาและบุคลากรต้องการแสวงหาข้อมูลข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยี และบันทึตามลำดับ โดยบริการที่ใช้มากที่สุดคือ เวิลด์ไวด์เว็บ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลประเภทซอฟต์แวร์เพื่อมาใช้งาน

สุนิสา เหลืองสมบูรณ์ (2537) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้ที่สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ พบว่า บริการที่ใช้มากที่สุด คือ บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาคือ การโอนย้ายแฟ้มข้อมูล และการสนทนาผ่านระบบเครือข่าย ตามลำดับ

การศึกษาวิจัยของ พจนารถ ทองคำเจริญ (2539) เรื่อง สภาพความต้องการและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า อาจารย์และนิสิตนักศึกษาใช้บริการเวิลด์ไวด์เว็บมากที่สุด รองลงมาคือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลและการขอเข้าใช้เครื่องระยะไกล

อำไพศรี โสประทุม (2539) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูล ข่าวสาร และปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับการสื่อสารคอมพิวเตอร์ระบบอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้คอมพิวเตอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับอินเทอร์เน็ตช่วยในการพัฒนาในการทำงาน การเป็นเจ้าของทรัพย์สินมีความสัมพันธ์กับความถี่บ่อยในการใช้คุณลักษณะของอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้ ความจำเป็นใช้ในการสื่อสารในงานธุรกิจปัจจุบัน

เทคโนโลยีสมัยใหม่มีทั้งประโยชน์และข้อจำกัดที่นักเรียนต้องระมัดระวัง และเลือกใช้ให้เกิดประโยชน์ เพราะเทคโนโลยีไม่ใช่ผู้วิเศษที่จะพัฒนาหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนที่ดีขึ้นเสมอไป (<http://www.car.chula.ac.th/curef.html>) การใช้อินเทอร์เน็ตก็เช่นเดียวกัน จะส่งผลทั้งทางบวก และทางลบต่อผู้เรียน ผลในทางบวกเช่นการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษาหาความรู้ ย่อมส่งผลดีต่อการศึกษาดังปรากฏในการวิจัยที่กล่าวมา ในทางตรงข้ามพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบางลักษณะอาจจะส่งผลทางลบแก่ผู้เรียน เช่นการเลือกใช้บริการข้อมูลสารสนเทศทางเวิลด์ไวด์เว็บที่มีเนื้อหาสุขภาพลามกอนาจารที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ที่เรียกว่า Cyberporn อาจจะเป็นแรงจูงใจไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (Elmer-Dewitt,1995) คณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยคาร์เนกี เมลลอน ได้ศึกษาพบว่าข้อมูลในอินเทอร์เน็ตนั้น มีอยู่ถึง 917,410 รายการที่เป็นเรื่องของการมีเพศสัมพันธ์ ทั้งที่เป็นภาพ ข้อความ และ เสียง (บัณฑิต จันทร์โรจนกิจ, 2538) หากนักเรียนหมกมุ่นกับข้อมูลเหล่านี้ก็นำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ และเสียเวลาไปโดยไม่เกิดประโยชน์ต่อการเรียน นอกจากนี้ ในปัจจุบันกิจกรรมการเล่นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกำลังแพร่หลาย และส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลิน ฉะนั้นถ้าหากนักเรียนหมกมุ่นใช้เวลามากเกินไปจะส่งผลต่อการเรียน หรือการทำงานได้

จากประเด็นดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ได้ความรู้ว่า พฤติกรรมใดที่มีความสัมพันธ์ และมีผลต่อการเรียนของนักเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุน และแนะนำให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ส่วนพฤติกรรมใดที่ไม่ส่งผล ไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียน ก็จะได้แนะนำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ พร้อมทำความเข้าใจ และเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสม

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่ามีผู้ให้ความสนใจศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ในด้านต่างๆ แต่ยังขาดข้อมูลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต กับผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาเรื่องดังกล่าวโดยเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยรุ่น มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ซึ่งเป็นระยะที่นักเรียนมีบทบาทที่แท้จริงทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน เป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงแผนพฤติกรรมของตนสู่วัยผู้ใหญ่ (ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์, 2531) วัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็นสิ่งแปลกใหม่ และเป็นวัยที่เริ่มมีอิสระในการเลือกสาขาวิชาเรียน เลือกประสบการณ์การเรียน และมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่จะสามารถแสดงทัศนคติและความคิดได้อย่างตรงไปตรงมา และปัญหาส่วนใหญ่ในสังคมมีแนวโน้มมาจากบรรดาวัยรุ่นทั้งหลาย อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ โดยลักษณะปกติวิสัย วัยรุ่นเป็นวัยที่ได้พัฒนาบุคลิกภาพมาเกือบเต็มที่แล้ว ทัศนคติเหล่านี้จึงมักจะฝังอยู่ในความรู้สึกของเขา แม้ว่าเขาจะยังเติบโตไม่เป็นผู้ใหญ่ก็ตาม แต่ก็สามารถบอบบางส่วนของลักษณะของสังคมในอนาคตได้ นอกจากนี้วัยรุ่นกำลังพัฒนาเข้าสู่สังคมอีกระดับในวัยผู้ใหญ่ ที่จะต้องมีวิวัฒนาการปรับปรุงพฤติกรรมตนให้เข้ากับสังคมได้ และเตรียมตัวไปสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป (กันยา สุวรรณแสง, 2532)

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง มีความใฝ่รู้หาประสบการณ์ของชีวิตเพื่อเป็นการตัดสินใจในอนาคตของการศึกษา ที่จะตั้งเป้าหมายให้ผลการเรียนดีที่สุด บางครั้งผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ซึ่งตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อผลการเรียนเฉลี่ยประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อึดทนในทัศนคติ ลักษณะความสนใจ พฤติกรรมทางสังคมและสภาพครอบครัว เป็นต้น (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, ชุมพร ยงกิตติกุล และรุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์, 2520) ในขณะเดียวกัน พฤติกรรมของนักเรียนในด้านต่างๆ เช่นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กิจกรรมเสริมหลักสูตรก็น่าจะส่งผลต่อผลการเรียนเฉลี่ยได้ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตก็เช่นกัน นับเป็นกิจกรรมใหม่ในยุคข้อมูลข่าวสาร เป็นกิจกรรมที่น่าจะส่งผลต่อการเรียนได้

จากแนวคิดเรื่องพฤติกรรมของวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มที่ศึกษาวิจัย ซึ่งจะทำได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต วัตถุประสงค์ในการใช้บริการต่าง ๆ ตลอดจนการเลือกเวลา สถานที่ และบริการต่าง ๆ ของอินเทอร์เน็ต ซึ่งนักเรียนย่อมมีพฤติกรรม และความต้องการที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยอาศัยแนวคิดและข้อมูลความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบริการของอินเทอร์เน็ตเป็นแนวทางในการศึกษาและกำหนดตัวแปรสำหรับการวิจัย ได้แก่บริการดังต่อไปนี้ (ครรชิต มาลัยวงศ์, 2539 : ถนอมพร ดันพิพัฒน์, 2539: กิตติ ภัคดีวัฒนะกุล, 2539: และสุรศักดิ์ สงวนพงษ์, 2538)

1. E-mail บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นบริการที่ใช้รับส่งจดหมายผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลและความคิดเห็น
2. Usenet เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มสนทนา เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง ผู้ใช้ที่สนใจในเรื่องต่างๆ เฉพาะด้านซึ่งเรียกว่า "newsgroups" หรือกลุ่มข่าว เช่น กลุ่มสนทนาเกี่ยวกับกีฬา สุขภาพ วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
3. Telnet เป็นการขอเข้าใช้เครื่องระยะไกล โดยการใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมต่อเข้าไปในบริการของเครื่องคอมพิวเตอร์อื่นที่อยู่ห่างออกไปบนอินเทอร์เน็ต เช่น ห้องสมุดของสถาบันต่าง ๆ ทั่วโลก
4. Gopher เป็นบริการที่จัดข้อมูลข่าวสารและไฟล์ต่าง ๆ สามารถค้นหาข้อมูลด้วยรายการเลือก หรือเมนู
5. Archie เป็นระบบเรียกไฟล์ข้อมูลแบบหนึ่งที่พัฒนาขึ้นใช้บนอินเทอร์เน็ต เป็นบริการฐานข้อมูลที่ครอบคลุมทั่วโลก ประกอบด้วยแฟ้มที่นำมาจากระบบต่างๆ ทั่วโลก เช่น แฟ้มโปรแกรม เอกสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ
6. World Wide Web หรือ WWW เป็นบริการข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตที่ได้รับความนิยมสูง ในปัจจุบัน จุดเด่นของ WWW ที่มีเหนือบริการอื่นๆในอินเทอร์เน็ตได้แก่ความง่ายในการใช้งาน และรูปแบบการแสดงผลแบบไฮเปอร์เท็กซ์ที่เชื่อมโยงจากข้อมูลชุดหนึ่งไปสู่ข้อมูลอีกชุดหนึ่ง ข้อมูลใน WWW มีทั้ง ข้อความปกติหรือแบบมัลติมีเดียที่ประกอบด้วยเสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว
7. File Transfer Protocol หรือ FTP บริการโอนย้ายไฟล์ข้อมูล ผู้ใช้บริการ FTP สามารถคัดลอกไฟล์ข้อมูลไปยังที่ที่ต้องการได้
8. Wide Area Information Service หรือ WAIS (เวย์ส) เป็นบริการช่วยในการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ช่วยให้สามารถค้นหาฐานข้อมูลได้โดยไม่ต้องรู้คำสั่งพิเศษในการสืบค้น และยังสามารค้นหาจากฐานข้อมูลเดี่ยว ๆ หรือหลายฐานข้อมูลพร้อม ๆ กัน

9. IRC (Internet Relay Chat) เป็นการสนทนาโต้ตอบกันบนอินเทอร์เน็ต โดยใช้การพิมพ์ข้อความหรือใช้เสียง โดยอาจสนทนากันเป็นกลุ่มหรือระหว่างบุคคล 2 คนก็ได้ การสนทนาในรูปแบบนี้เป็นที่นิยมมาก เนื่องจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพูดคุยกันได้ที่ หนึ่งที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Talks หรือ Chat

จากการศึกษาวิจัยของคมกริช ทักษิฟ้า (2540), พจนารต ทองคำเจริญ (2539), เพ็ญทิพย์ จิรพินนุสรณ์ (2539), เรวดี คงสุภาพกุล (2539), สุนิสา เหลืองสมบูรณ์ (2537), งามาญ ฤทธิทองพิทักษ์ (2539) ได้ค้นพบตรงกันว่า บริการที่มีผู้ใช้มากได้แก่ World Wide Web (WWW), E-mail, File Transfer Protocol (FTP), Internet Relay Chat (IRC), Usenet, Telnet ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงเลือกบริการทั้ง 6 บริการดังกล่าวเท่านั้น ส่วน Gopher, Archie, Wide Area Information Service (WAIS) มีผู้ใช้บริการน้อยมากจึงไม่นำมาศึกษา

จากแนวคิด และข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว จึงเป็นแนวทางในการศึกษา การกำหนดตัวแปรและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป ซึ่งได้แก่พฤติกรรม 2 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมทางด้านสภาวะแวดล้อมในการใช้อินเทอร์เน็ต ได้แก่ สถานที่ เวลา และบุคคลที่ใช้อินเทอร์เน็ตด้วยกัน
2. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการใช้บริการของอินเทอร์เน็ต ได้แก่ E-mail, Usenet, Telnet, World Wide Web, FTP และ IRC รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการใช้บริการดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายย่อมจะช่วยให้ทราบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอะไรบ้างที่สัมพันธ์กับผลการเรียนเฉลี่ยและคะแนนวิชาภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนปลาย ซึ่งผลการศึกษาในเรื่องนี้จะประโยชน์ในการสนับสนุนการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนมัธยมศึกษา สนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาต่าง ๆ และเป็นประโยชน์ต่อวิชาภาษาอังกฤษด้วย สามารถเป็นแนวทางสำหรับนักเรียน ครู อาจารย์ และผู้ปกครองเพื่อการดำเนินการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตกับผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย และคะแนนวิชาภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนปลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร

2. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตที่ศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

2.1 พฤติกรรมทางด้านสภาวะแวดล้อมในการใช้อินเทอร์เน็ต ได้แก่ สถานที่ เวลา และบุคคล

2.2 พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการใช้บริการของอินเทอร์เน็ต ได้แก่ E-mail, Usenet, Telnet, World Wide Web, FTP, และ IRC รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการใช้บริการดังกล่าว

3. ผลการเรียนรู้เฉลี่ย และคะแนนวิชาภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนปลายที่นำมาหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นคะแนนสอบประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542

คำจำกัดความในการวิจัย

1. พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต หมายถึง การกระทำ การประพฤติ ปฏิบัติหรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออก ที่เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต

2. อินเทอร์เน็ต หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วโลก และใช้แหล่งข้อมูลข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ตลอดจนใช้บริการต่าง ๆ ของอินเทอร์เน็ต และอำนวยความสะดวกในการสื่อสารข้อมูล

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้เฉลี่ย (GPA) และคะแนนวิชาภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนปลายของการสอบประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542

4. คะแนนวิชาภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนปลาย (Fundamental English) หมายถึง คะแนนการฟัง อ่าน พูด เขียน หลักไวยากรณ์ ได้จากการสอบประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับผลการเรียนเฉลี่ย และคะแนนวิชาภาษาอังกฤษมาตรฐานพื้นฐานตอนปลายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หากพบว่าพฤติกรรมใดทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ก็จะได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมเหล่านั้น และหากพบว่าพฤติกรรมใดทำให้การเรียนต่ำก็จะได้หาแนวทางปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเหล่านั้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการแนะนำให้นักเรียนได้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาศึกษา
3. เพื่อใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลที่สามารถอ้างอิงสำหรับเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนสนใจและให้การสนับสนุน รวมทั้งวางแผนปรับปรุงให้บริการอินเทอร์เน็ตตามความต้องการข้อมูลข่าวสารของนักเรียน เพื่อเพิ่มประโยชน์การใช้เน็ตของนักเรียน